

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 444/2016
14.06.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у парници тужиоца Дирекција за грађевинско земљиште и изградњу Београда ЈП из Београда, чији је пуномоћник Драган Савић, адвокат из ..., против туженог АА из ..., чији је пуномоћник Милош Јанковић из ..., ради стицања без основа, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1159/15 од 19.11.2015. године, у седници одржаној 14.06.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1159/15 од 19.11.2015. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 5991/14 од 16.12.2014. године, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да суд обавезе туженог да тужиоцу по основу неоснованог обогаћења исплати: 3.596.436,48 динара са законском затезном каматом од 01.07.2009. године, 4.624.848,00 динара са законском затезном каматом од 01.12.2009. године и 853.494,00 динара са законском затезном каматом од 01.10.2009. године па до коначне исплате, као и да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1159/15 од 19.11.2015. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 5991/14 од 16.12.2014. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Сл. гласник РС“, бр.72/11 и 55/14), у вези са чланом 506. став 2. истог закона, Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем надлежног органа Општине Звездара III бр. ... од 19.01.1976. године, експроприсана је у потпуности и пренета у друштвену својину у корист Општине Звездара, а за потребе Дирекције за изградњу и реконструкцију града, зграда са помоћним објектима у ул. ... бр. ..., у земљишно књижном власништву ББ са 1/6, ВВ са 1/6, ГГ са 1/4, ДД са 1/12 и овде туженог АА са 1/3 идеалног дела. Правноснажним решењем Трећег општинског суда у Београду Р 972/76-78 од 02.11.1978. године, одређена је накнада за експроприсану непокретност у корист АА и то за стан број ..., са заједничким деловима, посебном собом са заједничким деловима и левим анексом 1/2 и за стан број ... са заједничким деловима у износу од 315.486,31 динара. Поравнањем закљученим у Секретаријату за комунално-стамбене и грађевинске послове СО Звездара УП IV бр. ... од 18.08.1977. године, АА као носилац станарског права сагласио се да се најкасније до 25.08.1977. године исели са свим лицима и стварима из стана у ул. ... број ... и пресели у стан бр. ... у ул. ... бр. ... у ..., а стан у ул. ... бр. ..., преда Дирекцији за изградњу и реконструкцију града на слободно располагање. Тужени се уселио у стан у ул. ... бр. ..., а касније је тај стан откупио и продао. Решењем Управе за имовинско-правне послове у саставу Градског секретаријата за финансије у Београду од 26.03.1984. године поништено је решење Управе за имовинско-правне послове у саставу Општинског секретаријата за привреду и финансије Општине Звездара у Београду од 15.02.1984. године и делимично поништено решење Секретаријата за привреду и финансије Скупштине општине Звездара у Београду III број ... од 19.01.1976. године, којим је експроприсана породична стамбена зграда у ул. ... број ... у ..., постојећа на к.п. ..., ЗКУЛ ..., КО ..., у делу од 4/6 чији су ранији сопственици ББ са 1/6, ВВ са 1/6 и АА са 1/3 идеалних делова из разлога прописаних чланом 38. став 3. Закона о експропријацији, а ово решење је постало правноснажно 08.08.1984. године. Решењем надлежног органа Општине Звездара од 01.07.1991. године које је постало правноснажно 27.01.1992. године, усвојен је захтев ББ, ВВ1 и АА за поништај правноснажног решења Управе од 22.06.1987. године, којим је извршена експропријација 2/3 идеалног дела куће број ..., у ул. ... и две зграде земљишно књижно власништво ББ са 1/3 дела, ВВ са 1/6 дела и АА са 1/3 дела, а овим решењем одређено је да ће се питање враћања станова додељених на име расељавања и средстава примљених на име експропријације непокретности, регулисати у посебном поступку по важећим законима. У првостепеном поступку извршено је вештачење тржишне вредности усељивог стана број ... у ул. ... број ..., чија је вредност 2.949.728,00 динара, неусељивог стана број ... у вредности од 1.180.534,12 динара и вредност стана у ул. ... број ... од 4.624,848 динара, те је ревалоризован износ који је исплаћен тужиоцу 1979. године, а који на дан вештачења износи 853.493,00 динара. Тужба у овој парници поднета је 10.12.2001. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови одбили тужбени захтев са закључком да је потраживање тужиоца за враћање стеченог без основа застарело.

Закон о облигационим односима у члану 210. став 1. прописује да кад је неки део имовине једног лица прешао на било који начин у имовину неког другог лица, а тај прелаз нема свој основ у неком правном послу или у закону, стицалац је дужан да га врати, а кад то није могуће – да накнади вредност постигнутих користи. Ставом 2. прописано је да обавеза враћања, односно накнаде вредности настаје и кад се нешто прими с обзиром на основ који се није остварио или који је касније отпао. Чланом 371. истог закона, прописано је да потраживања застаревају за десет година, ако законом није одређен неки други рок застарелости.

У конкретном случају решењем надлежног управног органа од 19.01.1976. године, туженом је експроприсан сувласнички део непокретности за који му је исплаћена накнада, делом у новцу и давањем одређеног стана на коришћење. Како правни претходник тужиоца, као корисник експропријације није извршио знатније радове на експроприсаном објекту у року од три године од правноснажности решења, у складу са чланом 38. став 3. тада важећег Закона о експропријацији, надлежни орган је на захтев ранијих сопственика експроприсане непокретности, решењем од 26.03.1984. године, које је постало правноснажно 08.08.1984. године, делимично поништио решење о експропријацији од 19.01.1976. године.

Тужилац заснива свој захтев на чињеницама да је иста непокретност касније поново била експроприсана у корист правног претходника тужиоца 1987. године и да је правноснажним решењем од 01.07.1991. године, поништено решење о експропријацији од 1987. године на основу ког је непокретност била експроприсана, тако да у овом поступку тражи враћање имовинске вредности стечене на име накнаде за експроприсану непокретност.

По оцени Врховног касационог суда, за примену института стицања без основа потребно је да постоји умањење имовине повериоца и увећање имовине дужника за које не постоји правни основ, односно за које је правни основ касније отпао. Туженом је део имовине експроприсан и правни претходник тужиоца је као корисник експропријације платио накнаду за експроприсану непокретност. Правни основ је решење о експропријацији од 19.01.1976. године који је касније отпао правноснажношћу решења о деекспропријацији - 08.08.1984. године и само од тог дана би могла да се тражи од туженог накнада примљених вредности с обзиром да је чланом 361. ЗОО прописано да застарелост почиње тећи првог дана после дана када је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе. На питање застарелости потраживања у овом поступку, није од утицаја то што је иста непокретност поново експроприсана 1987. године, па деекспроприсана 1991. године, јер накнадна експропријација-деекспропријација имовине која је већ једном била експроприсана и за коју је исплаћена накнада, нема значај околности које би довеле до застоја или прекида застаревања, према одредбама чланова 381. до 391. ЗОО. Сврха института застаревања је у заштити начела правне сигурности, а у овом случају заштити туженог од неактивности тужиоца, односно његовог правног претходника поводом поступка експропријације и с тим у вези права и обавеза учесника у том поступку. Како је у конкретном случају застаревање почело да тече 09.08.1984. године (први дан после правоснажности решења на основу којег је отпао основ), а тужба у овој парници је поднета 10.12.2001. године, то је протеком рока од 10 година који је

прописан чланом 371. ЗОО, тужиочево потраживање застарело и његов захтев за враћање стеченог без основа није основан.

Стога су неосновани ревизијски наводи да је побијаном пресудом погрешно примењено материјално право.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић